

Het onderwerp subsidies is sinds 2014 voor meerdere jaren meegenomen in ons onderzoeksprogramma. Reden hiervoor is de wens van zowel de gemeenteraad als het college om de subsidies efficiënter te besteden. Het gaat immers ook om een aanzienlijk bedrag dat wordt besteed aan subsidies, namelijk € 720 miljoen. In juni 2014 hebben we het onderzoek *Grip op subsidies* gepubliceerd. Dat onderzoek, het huidige verdiepende onderzoek naar de besteding van subsidies diversiteit én de nog uit te voeren verdiepende onderzoeken zullen samen een beeld geven van de mate waarin de gemeente Amsterdam het subsidie-instrument op een effectieve wijze inzet.

Hoofdconclusie: doeltreffende besteding subsidies diversiteit is nog niet voldoende geborgd
De aandacht voor een doeltreffende besteding van subsidies is verbeterd. De komst van het Subsidiebureau Amsterdam, een centraal subsidiebeheersysteem en de bestuursopdracht subsidies zijn daar het voorbeeld van. Tegelijkertijd gaan diverse zaken nog steeds niet goed en is aandacht voor het verbeteren van het subsidieproces nog steeds hard nodig.

Ruime kaders maken sturen op doeltreffendheid subsidies lastig
Het college heeft hoge ambities voor diversiteit, die zijn vertaald in veel verschillende beleidskaders met ruime doelstellingen. Ook de subsidieregelingen, op basis waarvan subsidies worden verstrekt, zijn ruime kaders. Het weinig sturende karakter van de ambities en de doelstellingen blijkt ook uit het feit dat de ambities op zijn minst hetzelfde zijn gebleven, terwijl het subsidiebudget van de afdeling Diversiteit is gedaald van € 5 miljoen in 2012 naar € 1,8 miljoen in 2015.

Beoordeling van 20 dossiers: diverse verbeteringen in het subsidieproces nodig
In dit onderzoek hebben we 20 subsidiedossiers beoordeeld op de tijdigheid en kwaliteit van de verschillende stappen in het subsidieproces (zie onderstaande tabel).

Tabel - De praktijk in 20 dossiers: Het subsidieproces van aanvraag tot vaststelling

	Jaar	Beoordeling									
Totaaloordeel subsidieaanvraag	2013	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
	2014	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Totaaloordeel subsidieverlening	2013	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
	2014	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Totaaloordeel tussentijdse verantwoording en bijsturing	2013	✓	✓								
	2014										
Totaaloordeel subsidieverantwoording	2013	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
	2014	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Totaaloordeel subsidievaststelling	2013	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
	2014	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓

We gebruiken vinkjes bij tussentijdse verantwoording omdat dit geen verplichte processtap is. In totaal zijn 5 dossiers (1 over 2013 en 4 over 2014) bij verantwoording en vaststelling niet van toepassing (wit) omdat deze subsidies direct zijn vastgesteld bij de verlening.

Wat meteen opvalt, is dat de beoordeling van de subsidieverantwoording en de subsidievaststelling niet goed is. Bij deze twee subsidiestappen beoordelen we een groot deel van de subsidiedossiers als onvoldoende (rood). Over de subsidieverlening zijn we daarentegen overwegend positief (veel groene vakjes).

Gebrek aan grip op subsidieproces

We begrijpen dat organisatorische veranderingen en de overgang naar een nieuw subsidiebeheersysteem een goede uitvoering van het subsidieproces kunnen bemoeilijken. Zo is er sprake van onduidelijkheden in de verdeling van taken en verantwoordelijkheden tussen het Subsidiebureau Amsterdam en de beleidsafdeling Diversiteit. We zien echter niet goed in waarom dit een reden is voor een groot aantal te late of ontbrekende subsidieverantwoordingen (67%) en subsidievaststellingen (53%) en in sommige gevallen onvoldoende transparantie richting subsidieaanvrager.

Weinig aandacht voor effectiviteit

De afdeling Diversiteit houdt aan de hand van cijfermateriaal en rapportages zicht op de stand van zaken. Er hebben echter nauwelijks evaluaties van subsidies plaatsgevonden. De evaluaties die wel zijn uitgevoerd, waren vooral gericht op het proces, enigszins op de resultaten en nauwelijks op de bijdrage van subsidies aan maatschappelijke effecten. De focus ligt daarmee vooral op de voorkant van het subsidieproces. Meer systematische aandacht voor de doeltreffende besteding van subsidies is wenselijk.

Weinig aandacht voor doelmatigheid

Het subsidiebudget van de afdeling Diversiteit is sterk afgenomen. De ambities niet. Dit kan een meer doelmatige inzet van subsidies betekenen of het meer doelmatiger werken van de afdeling door de inzet van andere instrumenten. Voor dat laatste is echter weinig ruimte omdat ook het totale budget van de afdeling is afgenomen van € 8 miljoen in 2012 naar € 5,4 miljoen in 2015. We zien nergens onderbouwd dat de ambities nog haalbaar zijn omdat er linksom of rechtsom doelmatiger wordt gewerkt.

Aanbevelingen en bestuurlijke reactie

In het rapport worden zes aanbevelingen gegeven voor een betere borging van een doeltreffende besteding van subsidies diversiteit. Het college van B en W neemt de meeste aanbevelingen over. Wel is het college op sommige punten niet concreet in hoe ze de aanbevelingen willen uitvoeren. In het nawoord adviseren we de gemeenteraad dan ook om het college om verduidelijking te vragen wat betreft het percentage subsidievaststellingen, de evaluatiesystematiek voor subsidies diversiteit en het standpunt van het college ten aanzien van spelregels, vastlegging en onderbouwing.